

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

Odpowiedzialność rodzicielska (inaczej władza rodzicielska) jest stosunkiem prawnym regulowanym przez **prawo rodzinne**. Stosunek ten powstaje wraz z narodzinami dziecka lub ustaleniem ojcostwa i macierzyństwa. W słoweńskim systemie prawnym dzieci urodzone w małżeństwie mają takie same prawa i obowiązki jak dzieci urodzone poza małżeństwem. W słoweńskim ustawodawstwie przyjęto system „pełnego przysposobienia”, co oznacza, że dzieci przysposobione są traktowane tak samo jak dzieci biologiczne.

Podstawę prawną stanowi **art. 54 słoweńskiej konstytucji (Ustava Republike Slovenije)**, zgodnie z którym rodzice mają prawo i obowiązek utrzymywania, kształcenia i wychowywania swoich dzieci. Pozbawienie lub ograniczenie tego prawa i obowiązku jest możliwe wyłącznie z powodów określonych w prawie w celu ochrony dobra dziecka. Dzieci urodzone w małżeństwie mają takie same prawa jak dzieci urodzone poza małżeństwem.

Rodzice mają prawo i obowiązek zapewnić prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dziecka poprzez sprawowanie bezpośredniej pieczy nad nim oraz wykonywanie prac i podejmowane czynności. Rodzice mają prawo i obowiązek ochrony życia, rozwoju osobistego, praw i dobra dziecka, które nie osiągnęło pełnoletności, aby zagwarantować, że dziecko będzie zdrowo rosło i rozwijało się w sposób zrównoważony, a następnie będzie w stanie samodzielnie żyć i pracować. **Władza rodzicielska** obejmuje wymienione prawa i obowiązki. (art. 4 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych [Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih]).

Rodzice mają obowiązek chronić dobro swojego dziecka we wszystkich podejmowanych czynnościach i procedurach dotyczących dziecka. Uważa się, że rodzice dbają o dobro dziecka, jeśli zaspokajają materialne, emocjonalne i psychospołeczne potrzeby dziecka, podejmując działania, które spełniają akceptowalne normy społeczne i które są wymagane do zapewnienia pieczy nad dzieckiem i odpowiedzialności za nie z należytym uwzględnieniem osobowości i życzeń dziecka (art. 5a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Rodzice mają obowiązek zapewnić dziecku warunki do zdrowego rozwoju fizycznego i zrównoważonego rozwoju osobistego oraz pomagać mu w rozwijaniu umiejętności samodzielnego życia i pracy. Są oni obowiązani utrzymywać i wychowywać swoje dziecko oraz chronić jego zdrowie i życie. Rodzice powinni dążyć wszelkimi staraniami, aby zapewnić swojemu dziecku wykształcenie i przygotowanie zawodowe zgodne z jego umiejętnościami, zainteresowaniami i życzeniami. Dziecko ma prawo do kontaktów z obojgiem rodziców i oboje rodzice mają prawo do kontaktów z dzieckiem (art. 102, 103 i 106 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Odpowiedzialność cywilna rodziców za ich dziecko jest określona w art. 142 kodeksu zobowiązań (Obligacijski zakonik). Rodzice odpowiadają za szkody wyrządzone osobie trzeciej przez dziecko, które nie ukończyło 7. roku życia, niezależnie od tego, czy ponoszą odpowiedzialność za wyrządzenie tych szkód. Rodzice odpowiadają za szkody wyrządzone osobie trzeciej przez małoletnie dziecko, które ukończyło 7. rok życia, chyba że są w stanie udowodnić, że nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzone szkody.

Art. 107 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych reguluje **reprezentację** dziecka w kontaktach ze światem zewnętrznym. Małoletnie dzieci są reprezentowane przez swoich rodziców. Jeżeli zachodzi konieczność formalnego doręczenia korespondencji małoletniemu dziecku lub powiadomienia go o czymś, odbiorcą takiej korespondencji lub takich informacji może być każde z rodziców. Jeżeli rodzice nie mieszkają razem, odbioru dokona to z rodziców, z którym zamieszkuje dziecko. Jeżeli oboje rodzice są zaangażowani w sprawowanie pieczy nad dzieckiem i jego wychowanie, powinni dojść do porozumienia w kwestii miejsca zamieszkania dziecka i tego, które z nich ma odbierać wszelką korespondencję w imieniu dziecka.

Zarząd **majątkiem** dziecka **sprawują** jego rodzice, kierując się dobrem dziecka, do chwili osiągnięcia przez dziecko pełnoletności (art. 109 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Władzę rodzicielską wykonują oboje rodzice. (art. 4 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Rodzice wykonują władzę rodzicielską w porozumieniu i dla dobra dziecka. Jeżeli rodzice nie mieszkają razem i nie sprawują wspólnej pieczy nad dzieckiem, podejmują decyzje w kwestiach wywierających istotny wpływ na rozwój dziecka w porozumieniu i dla dobra dziecka. To z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, podejmuje decyzje w kwestiach związanych z codziennym życiem dziecka. Jeżeli jedno z rodziców zostało pozbawione władzy rodzicielskiej, drugie z rodziców wykonuje ją samodzielnie (art. 113 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Jeżeli jedno z rodziców nie żyje lub jest nieznane bądź jeżeli zostało pozbawione władzy rodzicielskiej lub zdolności do czynności prawnych, władzę rodzicielską wykonuje drugie z rodziców (art. 115 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Opiekę nad dzieckiem mogą sprawować inne osoby lub instytucje. Ośrodek pracy społecznej (*center za socialno delo*) może odebrać dziecko rodzicom i oddać je pod opiekę **innej osobie** lub **instytucji**, jeżeli rodzice zaniedbali wychowanie dziecka i opiekę nad nim lub jeżeli służy to dobru dziecka z innych istotnych powodów (art. 120 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Ośrodek pracy społecznej może umieścić dziecko w **pieczy zastępczej**, jeśli dziecko nie ma rodziny, jeśli z różnych względów nie może mieszkać z rodzicami lub jeśli środowisko, w którym żyje, stanowi zagrożenie dla jego rozwoju fizycznego i psychicznego (art. 157 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych). Kwestia pieczy zastępczej jest bardziej szczegółowo uregulowana w ustawie o pieczy zastępczej (Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti).

Opiekę nad dzieckiem może sprawować osoba, która podjęła się **rodzicielstwa adopcyjnego**. Dziecko może zostać przysposobione wyłącznie wówczas, gdy rodzice dziecka są nieznani, ich miejsce zamieszkania jest nieznane od roku, wyrazili zgodę przed właściwym organem na przysposobienie swojego dziecka lub nie żyją (art. 141 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Małoletnie dziecko, które nie ma rodziców lub którego rodzice nie sprawują nad nim pieczy, jest umieszczane przez ośrodek pracy społecznej pod opieką **opiekuna**. Opiekun małoletniego jest obowiązany opiekować się nim tak, jak rodzice biologiczni (art. 201 i 202 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozvodu lub separacji rodziców?

Rodzice, którzy nie mieszkają razem lub którzy zamierzają się rozjeść, powinni dojść do porozumienia w kwestii pieczy nad swoimi wspólnymi dziećmi, kierując się ich dobrem. Mogą oni uzgodnić wspólną pieczę nad dziećmi, powierzenie sprawowania pieczy jednemu z rodziców lub podzielenie się dziećmi. Jeżeli rodzice nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia w tej kwestii, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. Jeżeli rodzice nie zdołają

osiągnąć porozumienia w kwestii pieczy nad swoimi dziećmi nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, na wniosek jednego z rodziców lub obojga sąd może wyrazić zgodę na przyznanie pieczy jednemu z rodziców lub na rozdzielenie dzieci pomiędzy rodziców. Sąd może również z urzędu zarządzić powierzenie opieki nad wszystkimi dziećmi lub nad niektórymi z nich osobie trzeciej. Przed wydaniem orzeczenia sąd ma obowiązek zasięgnąć opinii ośrodka pracy społecznej w kwestiach związanych z dobrem dziecka. Sąd bierze również pod uwagę opinię dziecka, jeżeli dziecko wyraziło ją samodzielnie lub jeżeli została ona przekazana przez osobę cieszącą się zaufaniem dziecka, którą dziecko samo wskazało, o ile dziecko zdaje sobie sprawę ze znaczenia i konsekwencji wyrażenia takiej opinii (art. 105 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

W razie unieważnienia małżeństwa sąd orzeka również w sprawie pieczy i świadczeń alimentacyjnych na rzecz wspólnych dzieci małżonków oraz w sprawie kontaktów dzieci z każdym z rodziców (art. 78 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Jeżeli rodzice nie mieszkają razem i nie sprawują wspólnej pieczy nad dzieckiem, podejmują decyzje w kwestiach wywierających istotny wpływ na rozwój dziecka w porozumieniu i dla dobra dziecka. To z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, podejmuje decyzje w kwestiach związanych z codziennym życiem dziecka (art. 113 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

Rodzice, którzy nie mieszkają razem lub którzy zamierzają się rozjeść, powinni dojść do porozumienia w kwestii pieczy nad swoimi wspólnymi dziećmi, kierując się ich dobrem. Jeżeli rodzice osiągną porozumienie w sprawie pieczy nad dziećmi, mogą wystąpić do sądu o wydanie orzeczenia w tej sprawie w postępowaniu nieprocesowym. Jeżeli sąd uzna, że porozumienie nie służy dobru dziecka, oddali wniosek. Jeżeli rodzice nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia w tej kwestii, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. Jeżeli rodzice nie zdołają osiągnąć porozumienia nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, na wniosek jednego z rodziców lub obojga sąd wydaje orzeczenie (art. 105 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Rodzice, którzy nie mieszkają razem lub którzy zamierzają się rozjeść, uzgadniają warunki utrzymywania swoich wspólnych dzieci. Jeżeli nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia w tej kwestii, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. Jeżeli rodzice nie zdołają osiągnąć porozumienia w kwestii lożenia na utrzymanie swoich wspólnych dzieci nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, na wniosek jednego z rodziców lub obojga sąd wydaje orzeczenie (art. 105.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Dziecko ma prawo do kontaktów z obojgiem rodziców i oboje rodzice mają prawo do kontaktów z dzieckiem. Kontakty takie powinny przede wszystkim służyć dobru dziecka. To z rodziców, z którym dziecko zamieszkuje i które sprawuje pieczę nad dzieckiem, lub osoba trzecia, z którą dziecko zamieszkuje, powinno powstrzymać się od wszelkich zachowań, które utrudniają lub uniemożliwiają dziecku utrzymywanie kontaktów z drugim z rodziców lub z rodzicami, oraz powinno starać się zachęcać dziecko do pozytywnego nastawienia do kontaktów z drugim z rodziców lub z rodzicami. To z rodziców, które utrzymuje kontakty z dzieckiem, powinno powstrzymać się od wszelkich zachowań, które utrudniają sprawowanie pieczy nad dzieckiem i jego wychowanie. Jeżeli rodzice osiągną porozumienie w sprawie kontaktów z dzieckiem, mogą wystąpić do sądu o wydanie orzeczenia w tej sprawie w postępowaniu nieprocesowym. Jeżeli sąd uzna, że porozumienie nie służy dobru dziecka, oddali wniosek. Jeżeli rodzice nie zdołają dojść do porozumienia w sprawie kontaktów z dzieckiem nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, na wniosek jednego z rodziców lub obojga sąd wydaje orzeczenie (art. 106.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Dziecko ma również prawo do utrzymywania kontaktów z innymi osobami będącymi członkami jego rodziny, z którymi pozostaje w bliskich stosunkach osobistych, chyba że jest to sprzeczne z dobrem dziecka. Za takie osoby uważa się w szczególności dziadków, rodzeństwo, rodzeństwo przyrodnie, byłych rodziców zastępczych dziecka oraz byłego lub obecnego małżonka lub konkubenta któregośkolwiek z rodziców. Porozumienie w sprawie takich kontaktów powinni osiągnąć rodzice dziecka, dziecko (jeśli jest w stanie zrozumieć znaczenie tego porozumienia) oraz osoby, z którymi dziecko pozostaje w stosunkach osobistych. Jeżeli rodzice nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia w tej kwestii, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. Zakres kontaktów i sposób ich utrzymywania powinien służyć dobru dziecka. Jeżeli rodzice dziecka, dziecko oraz osoby, z którymi dziecko pozostaje w stosunkach osobistych, osiągną porozumienie w sprawie kontaktów, mogą wystąpić do sądu o wydanie orzeczenia w tej sprawie w postępowaniu nieprocesowym. Jeżeli sąd uzna, że porozumienie nie służy dobru dziecka, oddali wniosek. Jeżeli wymienione osoby nie zdołają dojść do porozumienia nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, o kontaktach z dzieckiem orzeka sąd (art. 106.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Jeżeli rodzice nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. Jeżeli nie zdołają dojść do porozumienia nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, w sprawie tej orzeka sąd.

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

Sąd może orzec, że jedno z rodziców ma sprawować pieczę nad wszystkimi dziećmi lub że dzieci mają zostać rozdzielone pomiędzy rodziców. Sąd może również z urzędu zarządzić powierzenie opieki nad wszystkimi dziećmi lub nad niektórymi z nich osobie trzeciej (art. 105 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Sąd orzeka również w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka i kontaktów z dzieckiem (art. 105.a, 106 i 106.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Orzekając o kontaktach z dzieckiem, sąd kieruje się przede wszystkim dobrem dziecka. Do wniosku o ustalenie kontaktów z dzieckiem należy dołączyć wydane przez ośrodek pracy społecznej zaświadczenie, że rodzice podjęli próbę osiągnięcia porozumienia w sprawie kontaktów z pomocą tego ośrodka. Sąd może pozbawić prawa do kontaktów lub je ograniczyć, jeśli jest to konieczne do zabezpieczenia dobra dziecka. Kontakty nie służą dobru dziecka, jeżeli wywierają one presję psychologiczną na dziecko lub zagrażają jego rozwojowi fizycznemu lub psychicznemu. Sąd może orzec, że kontakty mają się odbywać pod nadzorem osoby trzeciej lub że nie powinny wiązać się ze spotkaniami osobistymi i towarzyskimi (tj. że powinny się odbywać w inny sposób), jeżeli takie spotkania nie służą dobru dziecka (art. 106 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

Wysokość świadczeń alimentacyjnych ustala się z należytym uwzględnieniem potrzeb wnioskodawcy oraz materialnych i zarobkowych możliwości osoby, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny. Przy obliczaniu wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka sąd kieruje się dobrem dziecka i ustala poziom świadczeń odpowiedni do zapewnienia dziecku prawidłowego rozwoju fizycznego i psychicznego (art. 129 i 129.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Jeżeli rodzice nie mieszkają razem i nie sprawują wspólnej pieczy nad dzieckiem, podejmują decyzje w kwestiach wywierających istotny wpływ na rozwój dziecka w porozumieniu i dla dobra dziecka. Jeżeli rodzice nie są w stanie samodzielnie dojść do porozumienia w tej kwestii, pomaga im w tym ośrodek pracy społecznej. To z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, podejmuje decyzje w sprawach życia codziennego dziecka. Jeżeli rodzice nie zdołają dojść do porozumienia w kwestiach wywierających istotny wpływ na rozwój dziecka nawet z pomocą ośrodka pracy społecznej, na wniosek jednego z rodziców lub obojga sąd wydaje orzeczenie w postępowaniu nieprocesowym (art. 113 ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

Oznacza to, że oboje rodzice są w równym stopniu odpowiedzialni za wychowanie i rozwój dziecka oraz że oboje powinni nadal opiekować się dzieckiem.

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

Sądy okręgowe (*okrožna sodišča*) są w takich sprawach **właściwe rzeczowo** (art. 32 kodeksu postępowania cywilnego [Zakon o pravdnem postopku]).

Właściwy miejscowo jest ten sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania pozwanego. Jeżeli sąd słoweński ma jurysdykcję z uwagi na fakt, że powód ma swoje miejsce pobytu czasowego w Słowenii, właściwość miejscową ogólną ma sąd miejsca pobytu czasowego pozwanego. Jeżeli oprócz miejsca zamieszkania pozwany ma również miejsce pobytu czasowego w innym miejscu i jeżeli – z uwagi na okoliczności – można zakładać, że będzie w nim zamieszkiwał przez dłuższy czas, właściwość miejscową ogólną ma również sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce pobytu czasowego pozwanego (art. 47 kodeksu postępowania cywilnego).

Jeżeli w sprawie dotyczącej świadczeń alimentacyjnych osobą dochodzącą świadczeń jest powód, oprócz sądu posiadającego właściwość miejscową ogólną właściwy jest również sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu czasowego powoda. Jeżeli w sprawie dotyczącej świadczeń alimentacyjnych z elementem obcym jurysdykcję ma sąd słoweński z uwagi na fakt, że powodem jest dziecko, które ma miejsce zamieszkania w Słowenii, właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania powoda. Jeżeli w sprawie dotyczącej świadczeń alimentacyjnych jurysdykcję ma sąd słoweński z uwagi na fakt, że pozwany posiada w Słowenii majątek, z którego mógłby wypłacać świadczenia alimentacyjne, właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu znajduje się ten majątek (art. 50 kodeksu postępowania cywilnego).

Strony i inni uczestnicy postępowania obowiązani są składać pozwy lub wnioski, apelacje i inne pisma procesowe w **języku słoweńskim lub w języku wspólnoty narodowej** będącym w oficjalnym użyciu w sądzie (art. 104 kodeksu postępowania cywilnego).

Pozew powinien zawierać żądanie główne i żądania uboczne, fakty uzasadniające żądania powoda, dowody na poparcie tych faktów oraz inne informacje, które powinno zawierać każde pismo procesowe (art. 180 kodeksu postępowania cywilnego).

Zgodnie z kodeksem pisma procesowe to: pozew, odpowiedź na pozew, apelacja lub zażalenie oraz inne oświadczenia, wnioski lub inne pisma składane poza postępowaniem. Pisma procesowe powinny być zrozumiałe oraz powinny zawierać wszystkie elementy niezbędne do przeprowadzenia rozprawy sądowej. Powinny one zawierać w szczególności: oznaczenie sądu, imiona i nazwiska stron oraz ich miejsca zamieszkania lub pobytu czasowego bądź siedziby, oznaczenie ewentualnych przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników, przedmiot sporu i osnovę wniosku. Składający powinien podpisać pismo procesowe, chyba że nie może tego uczynić ze względu na jego formę. Za oryginalny podpis wnioskodawcy uznaje się jego własnoręczny podpis, jak również bezpieczny podpis elektroniczny potwierdzony certyfikatem kwalifikowanym. Jeżeli w piśmie sformułowano żądanie, strona powinna wskazać okoliczności faktyczne, na których je opiera, oraz – w stosownych przypadkach – potwierdzające je dowody (art. 105 kodeksu postępowania cywilnego).

Oplaty sądowe powinny zostać wniesione w chwili wytoczenia powództwa. Oplaty sądowe powinny zostać uiszczone najpóźniej w terminie wyznaczonym przez sąd w nakazie zapłaty dotyczącym opłat sądowych (art. 105.a kodeksu postępowania cywilnego).

Zasadniczo pisma procesowe wymagają **formy pisemnej**. Pismem procesowym jest pismo, które zostało sporządzone odręcznie lub wydrukowane i własnoręcznie podpisane przez składającego (pismo procesowe w formie fizycznej), bądź pismo w formie elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym potwierdzonym certyfikatem kwalifikowanym. Pismo procesowe należy przesłać pocztą tradycyjną lub elektroniczną, przekazać za pomocą technologii komunikacyjnej bądź doręczyć odpowiedniemu organowi bezpośrednio lub zlecić jego doręczenie osobie świadczącej usługi w zakresie doręczania pism procesowych (*poslovni ponudnik*). Pisma procesowe w formie elektronicznej należy przysyłać do systemu informacyjnego drogą elektroniczną. System informacyjny automatycznie wygeneruje potwierdzenie otrzymania pisma i prześle je składającemu. Pisma procesowe można również składać na przeznaczonym do tego celu lub w inny sposób przygotowanym formularzu (art. 105.b kodeksu postępowania cywilnego).

Pisma, które wymagają doręczenia stronie przeciwnej, należy złożyć w sądzie w liczbie **egzemplarzy** wymaganej na potrzeby sądu i strony przeciwnej oraz w formie umożliwiającej sądowi ich doręczenie. Dotyczy to również załączników. Pisma procesowe i załączniki do nich, które są dostarczane drogą elektroniczną i wymagają wysłania stronie przeciwnej, są wysyłane w formie pojedynczej kopii. Sąd sporządza tyle kopii elektronicznych lub fotokopii, ilu potrzebuje strona przeciwna. (art. 106 kodeksu postępowania cywilnego) Dokumenty załączone do pisma procesowego mogą być **oryginałami lub kopiami** (art. 107 kodeksu postępowania cywilnego).

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

Sąd okręgowy orzeka w sprawie cywilnej w procesie, chyba że prawo stanowi, że powinien orzekać w postępowaniu nieprocesowym. Sądy rozpoznają sprawy z ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych w pierwszej kolejności (art. 10.a ustawy o małżeństwie i stosunkach rodzinnych).

W postępowaniu w sprawach dotyczących stosunków między rodzicami a dziećmi sąd może – na wniosek jednej ze stron lub z urzędu – zastosować środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego (tymczasowy nakaz sądowy) dotyczące pieczy i świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, jak również środki dotyczące pozbawienia lub ograniczenia prawa do kontaktów lub trybu, w jakim takie kontakty mają się odbywać. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są stosowane w trybie określonym w ustawie o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń (Zakon o izvršbi in zavarovanju) (art. 411 kodeksu postępowania cywilnego).

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Tak, można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania. O przyznaniu pomocy prawnej decyduje prezes sądu okręgowego (art. 2 ustawy o pomocy prawnej [Zakon o brezplačni pravni pomoči]).

Pomoc prawna może obejmować porady prawne, zastępstwo procesowe i inne usługi prawne określone w przepisach, wszystkie formy ochrony sądowej przed wszystkimi sądami powszechnymi i sądami szczególnymi w Słowenii, przed Sądem Konstytucyjnym Republiki Słowenii (Ustavno sodišče Republike Slovenije) i przed wszystkimi organami, instytucjami i osobami w Słowenii właściwymi w zakresie pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zwolnienie od kosztów postępowania sądowego (art. 7 ustawy o pomocy prawnej).

Zgodnie z tą ustawą uprawnionymi do pomocy prawnej są: 1. obywatele Słowenii; 2. cudzoziemcy posiadający miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu czasowego w Słowenii oraz osoby nieposiadające obywatelstwa (bezpauštovcy) legalnie zamieszkujące w Słowenii; 3. inni cudzoziemcy na warunkach wzajemności lub na warunkach i w przypadkach określonych w umowach międzynarodowych, których Słowenia jest stroną; 4. organizacje pozarządowe i stowarzyszenia nienastawione na zysk i działające w interesie publicznym, zarejestrowane w odpowiednim rejestrze zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem, w sprawach związanych z prowadzeniem działalności w interesie publicznym lub w celem, dla którego zostały powołane; 5. inne osoby, w odniesieniu do których prawo lub umowa międzynarodowa, której Słowenia jest stroną, przewidują uprawnienie do pomocy prawnej (art. 10 ustawy o pomocy prawnej).

Osoba uprawniona do pomocy prawnej może wnosić o przyznanie pomocy prawnej na każdym etapie postępowania. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie pomocy prawnej uwzględnia się sytuację finansową wnioskodawcy, a także inne warunki określone w ustawie (art. 11 ustawy o pomocy prawnej).

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Tak, sądem właściwym do rozpoznawania apelacji od orzeczenia sądu okręgowego dotyczącego władzy rodzicielskiej jest sąd apelacyjny (*višje sodišče*). (art. 35 kodeksu postępowania cywilnego) Apelację można wnieść do sądu, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, w wystarczającej liczbie egzemplarzy dla sądu i strony przeciwnej (art. 342 kodeksu postępowania cywilnego).

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej. Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

Postępowanie egzekucyjne reguluje ustawa o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń. O ile prawo nie stanowi inaczej, właściwy rzeczowo do rozpoznania wniosku o wykonanie orzeczenia jest sąd rejonowy (*okrajno sodišče*) (art. 5 ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń).

Sądem właściwym miejscowo do rozpoznania wniosku o wykonanie orzeczenia sądowego w sprawie pieczy nad dzieckiem oraz do wykonania takiego orzeczenia jest sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu czasowego osoby, której przyznano prawo do pieczy, lub sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania lub pobytu czasowego osoby, przeciwko której złożono wniosek o wykonanie. Sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce zamieszkania dziecka, jest również właściwy miejscowo w sprawie bezpośredniego wykonania (art. 238.a ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń).

Tytuł wykonawczy stwierdza obowiązek wydania dziecka przez osobę wskazaną w tytule egzekucyjnym, osobę, od której zależy wydanie dziecka, oraz osobę, u której przebywa dziecko w chwili wydania nakazu. W tytule wykonawczym sąd orzeka, że obowiązek wydania dziecka spoczywa również na każdej innej osobie, z którą dziecko przebywa podczas egzekucji (art. 238.c ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń).

Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, a także w celu ochrony dobra dziecka, sąd postanawia, czy wykonać orzeczenie w sprawie pieczy nad dzieckiem przez nałożenie grzywny na osobę wskazaną w tytule egzekucyjnym czy przez odebranie dziecka i przekazanie go osobie, której sąd powierzył sprawowanie pieczy nad dzieckiem (art. 238.č ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń).

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Orzeczenie sądu w sprawie władzy rodzicielskiej jest uznawane i wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003. Sąd stosuje postępowanie nieprocesowe zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego (Zakon o nepravdnem postopku).

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaka rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Wszystkie sądy okręgowe są właściwe do rozpoznawania wniosków o stwierdzenie wykonalności.

Sąd, który nadał orzeczeniu sądowemu klauzulę wykonalności, jest właściwy do rozpoznania zażaleń na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności.

Sąd stosuje postępowanie nieprocesowe zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego.

[Wykaz sądów okręgowych](#) (244 Kb)

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Zgodnie z ustawą o prawie prywatnym międzynarodowym i o postępowaniu w tym zakresie (Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku) stosunki między rodzicami a dziećmi podlegają prawu państwa, którego są oni obywatelami. Jeżeli rodzice i dzieci są obywatelami różnych państw, zastosowanie ma prawo państwa, w którym mają oni wspólne miejsce zamieszkania. Jeżeli rodzice i dzieci są obywatelami różnych państw i nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie, zastosowanie ma prawo państwa, którego dziecko jest obywatelem (art. 42).

Ostatnia aktualizacja: 12/08/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.